

Processionària sense límits

Les actuals condicions meteorològiques afavoreixen una gran expansió de la plaga

Unes 100.000 hectàrees, el 15% de les pinedes de Catalunya, estan afectades

Antonio Madrideojos

[@ToniMadrideojos](#)

Diumenge, 17 de gener del 2016 - 19:04 CET

La processionària, un lepidòpter que afecta sobretot els pins, molt conegut per les fileres o processons que forma al terra i les bosses penjades a les branques dels arbres, arriba aquesta temporada a Catalunya a l'expansió més gran de possiblement les dues últimes dècades a causa de les temperatures molt suaus de les últimes tardors, el moment crític en el desenvolupament de les erugues. Al Berguedà, el Solsonès, el Bages i el Moianès, que es compten entre les comarques més afectades, s'hi poden observar extensions de pins defoliats, amb un característic color bru, i nombrosos exemplars joves moribunds o fins i tot morts. En total, es calcula que hi ha 100.000 hectàrees amb processionària repartides per Catalunya, al voltant del 15% de les pinedes catalanes, i 10.000 amb una afectació greu.

Encara que la majoria dels pins rebrotaran quan les condicions meteorològiques tornin a la normalitat, la processionària és un greu problema per les afectacions que causa a les persones en forma de reaccions al·lèrgiques i urticàries, tant per contacte directe com per l'aire, així com a gossos i al bestiar. Uns pins afectats al pati d'un col·legi poden obligar a suspendre les classes o parar unes obres que es facin a l'aire lliure.

«Em temo que tindrem un any amb molta processionària», considera Jorge Heras, cap de Planificació de la Direcció General de Forests, de la Conselleria d'Agricultura. Heras explica que la clau per afavorir l'expansió de l'insecte és que no faci fred a la tardor, perquè és l'estació de l'any en què es troben en la fase d'eruga més vulnerable. Si fa calor, com ha passat els dos últims anys, en sobreviuen un gran nombre i teixeixen els característics nius penjants o bosses on passen l'hivern. Després, al voltant del febrer i el març, descendeixen dels arbres i formen les processons. Al Berguedà, expliquen diversos veïns, aquesta fase s'ha avançat i és possible observar-les en gran nombre pel terra. Finalment, les erugues s'enterren per construir un capoll que donarà lloc a una arna o papallona.

Sense negar la gravetat del problema, l'especialista en gestió forestal precisa que les pinedes pròximes a les carreteres són les que es troben en més mal estat perquè són els que reben més insolació. També pateixen molt la plaga els pins joves de repoblació o els que estan colonitzant antigues zones agrícoles. Les espècies més afectades són la pinassa i el pi roig, però a les comarques més costaneres també s'observen en el pi pinyoner i el pi blanc.

INSECTICIDES BIOLÒGICS

Per plantar cara al problema, el Departament d'Agricultura es va veure obligat a realitzar a la tardor dues campanyes aèries de fumigació, una pràctica poc habitual a causa de les normatives ambientals. La UE solament les permet en comptades ocasions «i sempre amb insecticides biològics», precisa Heras. El més habitual és fer servir un bacteri natural del terra, el *Bacillus thuringiensis*, en una quantitat aproximada de tres litres per hectàrea. «Quan la larva se'l menja, al seu estómac s'hi forma una reacció que li ocasiona la mort», prossegueix. Es van fumigar llavors 7.000 hectàrees de cinc comarques (Pallars Jussà, Alt Urgell, Cerdanya, Solsonès i Alta Ribagorça), encara que vista l'evolució sembla que no ha sigut suficient. Les zones tractades per mitjans aeris han d'estar allunyades almenys 100 metres dels nuclis habitats.

L'objectiu no és eradicar la processionària, cosa impossible, sinó realitzar un control poblacional. «El problema no és quan hi ha processionària, sinó quan n'hi ha molta», insisteix l'especialista. De fet, la processionària és una plaga que fins i tot desenvolupa un paper beneficiós en el cicle biològic. Així, per exemple, serveix d'aliment per a ocells i ratpenats.

Les previsions del canvi climàtic mostren una progressiva reducció de les gelades, i això equival a condicions més favorables per a la plaga. «El que és essencial és millorar la vitalitat dels boscos per fer-los més resistents», sintetitza Heras. Una opció és reduir el nombre de peus per hectàrea, que al seu torn serviria per mitigar els efectes dels incendis. «Quan els arbres són més vulnerables no ho són només a la processionària, sinó a tot: als fongs, al foc, als vendavals...», conclou.